

Planera jämt

- En checklista för jämställdhet i fysisk planering

omslagsbild: Lisa Classon

www.t.lst.se

Länsstyrelsen
Örebro län
Publ. nr 2004:22

Innehåll

Innehåll	1
Förord	2
1 Planeringsprocessen och beslutsfattandet.....	3
Att integrera jämställdhetsperspektivet i planeringen.....	3
Att sätta siffror på jämställdheten	4
Att planera för jämställdhet med skillnader i fokus	5
Att förankra med sikte på jämställdhet	5
Att framstå som hel, men bara se hälften	6
2 Planeringsaspekter.....	7
Att bo, arbeta och resa.....	7
Bygga för att leva	8
Att resa utan besvär	8
Att handla "på vägen"	9
Könsanpassad fritid	9
Att minnas sin historia	10
Att vidga det offentliga rummet genom att skapa trygghet	10
Litteraturtips.....	12
Bilagor	.....
Bilaga 1	.....
Bilaga 2	.....

Förord

Det övergripande målet för svensk jämställdhetspolitik är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla väsentliga områden i livet.

Jämställdhetsperspektiv är en av flera viktiga frågor som både behöver uppmärksammas och införlivas med den kommunala planeringen. Den kommunala planeringen kan generellt betraktas som könsneutral sett från ett allmänhetsperspektiv, men är det inte. Planers direkta och indirekta påverkan på vår byggda miljö ger olika konsekvenser för män respektive kvinnor.

Länsstyrelsen har regeringsuppdrag att bidra till en ökad jämställdhet i länet genom att i all verksamhet belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns villkor. Som ett led i detta arbete har en checklista för jämställd planering tagits fram. Syftet är att skapa en medvetenhet kring jämställdhet i den fysiska planeringen. Checklistan ska ge stöd i kommunens arbete och ge grunderna till hur och varför det kan vara till fördel att planera utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Arbetet ger även Länsstyrelsen en kunskap och möjlighet till uppföljning av de planer som upprättas i kommunerna.

Det är av stor vikt att perspektivet om jämställdhet tas med i den grundläggande planeringen för att sedan kunna följas upp i den detaljerade planeringen. Markeringarna ÖP (översiktsplan), FÖP (fördjupning av översiktsplan) och DP (detaljplan) visar på vilken planeringsnivå vi tycker frågeställningarna är betydelsefulla.

Checklistan begränsas till jämställdhetsaspekterna utan att för den skull förringa betydelsen av andra frågor i ett större sammanhang. Listan är en bland andra, som kan verka som stöd för en kvalitativ och bred planläggning i syfte att uppnå en god livsmiljö.

För framtagandet av checklistan har andra länsstyrelser och Svenska kommunförbundets arbeten tagits del av samt kompletterats med egna studier och erfarenheter.

Eva Kåverud
Länsarkitekt

1 Planeringsprocessen och beslutsfattandet

Att integrera jämställdhetsperspektivet i planeringen

Med jämställdhet menar vi kvinnors och mäns lika skyldigheter, rättigheter och möjligheter inom livets alla väsentliga områden vilket innebär:

- en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män
- samma möjligheter till ekonomiskt oberoende
- lika villkor och förutsättningar ifråga om arbete och företagande
- lika tillgång för flickor och pojkar, kvinnor och män till utbildning samt att utöva och utveckla personliga intressen och talanger
- samma möjligheter att delta i samhällliga och fackliga uppgifter
- ett delat ansvar för hem och barn
- frihet från könsrelaterat våld.

De nationella målen för jämställdhet är antagna av Riksdagen och utgör grunden för Regeringens jämställdhetspolitik. När vi säger att ett jämställdhetsperspektiv skall tillämpas menar vi helt enkelt att utgå ifrån och följa jämställdhetsmålen samt att fundera över hur de kan förverkligas i den aktuella verksamheten.

Det går att planera för jämställdhet om planeringen tar sin utgångspunkt i de nationella målen. Delmålen kring makt, inflytande och samma möjligheter till deltagande i samhällliga uppgifter tangeras varje gång beslut fattas, underlag samlas in, kontakter tas och samråd hålles. Ekonomiskt oberoende, arbetsliv och företagande berörs i de sammanhang ny mark tas i anspråk för näringsverksamhet, då nya arbetstillfällen skall lockas till kommunen och nya arbetsplatser lokaliseras.

Lika rättigheter att utveckla personliga intressen är ett delmål som aktualiseras varje gång kommunen utformar nya ytor och utrymmen för spel, lek, idrott, motion, rekreation och avkoppling. När nya skolgårdar skall utformas, nya idrottslokaler byggas, golfbanor eller ridleder anläggas, fattas beslut som lägger grunden till mäns och kvinnors, pojkars och flickors lika villkor på fritiden.

Ett delat ansvar för hem och barn är en annan viktig jämställdhetsfråga som indirekt berörs i all infrastrukturplanering när service, skolor, barnomsorg, nya bostadsområden och arbetsplatser lokaliseras i förhållande till vartannat.

En trygg och säker miljö både dagtid och nattetid kan uppfylla det sista av de olika delmålen för ett jämställt samhälle, nämligen frihet från sexualiserat våld.

Att sätta siffror på jämställdheten

Vår egen erfarenhet och Boverkets sammanställningar visar att jämställdhetsperspektivet inte är tillräckligt uppmärksammat i den fysiska planeringen. Detta faktum visar sig inte minst i översiktsplaner som ofta innehåller kommunrelaterad statistik, men mycket sällan könsuppdelad sådan.

Statistik är ett nödvändigt och användbart verktyg i jämställdhetsarbetet. Med könsuppdelad statistik kan vi arbeta könsmedvetet och inte könsblint. Vi kan synliggöra kvinnors och mäns olika levnadsmönster och livsförhållanden och få ett bättre underlag för beslut och prioriteringar. Genom att uppgifter om kvinnor och män finns presenterade sida vid sida i all individbaserad statistik ges bägge kön uppmärksamhet, ingetdera framstår som norm, ej heller som avvikande eller problemgrupp. Endast i användningen av könsuppdelad statistik kan vi säga att vi har gott beslutsunderlag och kunskap om hela verkligheten.

I de flesta kommunfaktablad från SCB finns könsuppdelad statistik att tillgå. Relevanta faktorer för planeringen kan vara följande:

- Pendlingsströmmar
- Näringsliv och sysselsättningstillfällen i kommunen – förvärvsfrekvens
- Förvärvsfrekvens/heltids- och deltidsarbete
- Inkomst- och arbetslöshetsnivåer
- Befolkningsstruktur inkl. familje- och hushållstyper.

Enligt § 10 i den officiella statistikförordningen (1992:1668) skall all statistik vara könsuppdelad.

Finns individrelaterad statistik presenterad?	ÖP	FÖP	
Är denna statistik könsuppdelad?	ÖP	FÖP	
Vilket statistiskt material är inte könsuppdelat?	ÖP	FÖP	

Att planera för jämställdhet med skillnader i fokus

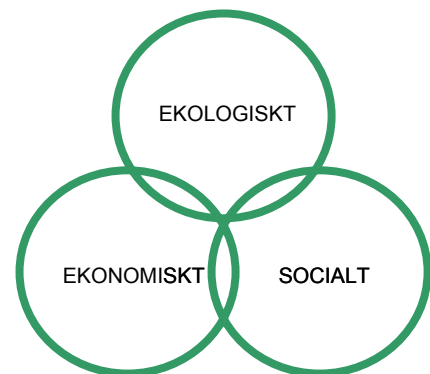
En tydlig tendens pekar på att planeringen håller på att ändra riktning från mark- och vattenplanering till utvecklingsplanering och från fysisk planering till samhällsplanering i en vidare mening. Kravet på medborgarinflytande och samverkan med allmänheten växer sig allt starkare. Ett bra sätt att integrera ett jämställdhetsperspektiv är att medvetet kartlägga kvinnors respektive mäns olika behov och intressen genom brukarundersökningar, enkätundersökningar eller öppna, informella samråd i planprocessens tidiga skede.

Genomförs medborgarundersökningar där också kön tillåts vara en central analyskategori?	ÖP	FÖP	
Vilka könsskillnader framkommer i planeringsunderlagen?	ÖP	FÖP	
På vilket sätt tas hänsyn till eventuella skillnader i behov och intressen mellan kvinnor och män i prioriteringen av kommande insatser?	ÖP	FÖP	

Att förankra med sikte på jämställdhet

Erfarenheter visar att jämställdheten ofta inte prioriteras och därför kommer in sent i planeringsprocessen, om alls. För att inte riskera att jämställdhetsperspektivet blir en sidofära är det viktigt att i tidigt skede av planprocessen förankra jämställdhet som inriktningsmål hos kommunens förtroendevalda.

Den sociala dimensionen är förutom de ekologiska och ekonomiska delarna en aspekt på hållbar utveckling. I Agenda 21 lyfts jämställdheten fram som en särskilt viktig ingrediens.

Finns jämställdhetsperspektivet med i planens visioner och övergripande mål?	ÖP	FÖP	
Innehåller arbetet för en hållbar utveckling även sociala, ekologiska, ekonomiska dimensioner?	ÖP	FÖP	DP

Att framstå som hel, men bara se hälften

Planering är fortfarande ett manligt dominerat område. Inget säger att män skulle vara sämre på att planera för kommunens invånare än kvinnor, men både kvinnor och män behövs för att ta tillvara båda köns kunskaper, erfarenheter och synsätt. Så får Vi också ett bredare och bättre beslutsunderlag. Ett sätt att redan från början ge jämställdheten tyngd är att ge ett sådant direktiv till arbetsgrupper och styra deras interna sammansättning. Tvärfackligt samarbete med kommunens andra förvaltningar och sektorer kan bättra på köns-fördelningen och ge ett större helhetsperspektiv.

Har en jämn könsfördelning i beslutsprocessen beaktats?	ÖP	FÖP	DP
Har en jämn könsfördelning beaktats i kontakt med andra sektorer i kommunen?	ÖP	FÖP	DP
Har kontakt tagits med andra sektorer i kommunen t.ex. vård- och omsorgsförvaltning, barn- och utbildningsförvaltning, kultur- och fritidsförvaltning, Agenda 21 samordnare och jämställdhetshandläggare?			DP

Män visar sig också vara överrepresenterade i de medborgargrupper och samrådsgrupper som kommunen diskuterar planfrågor med. Inget tyder på att kvinnor skulle vara mindre intresserade av att påverka sina liv och sin vardag, däremot borde planeringen utveckla sina samrådsformer. Annorlunda samrådsformer med informella inslag och liten tidsåtgång verkar gynna kvinnor i högre grad. Exempel på sådana samrådsvarianter är enkäter till hushållen eller insamling av synpunkter på stan.

Har en jämn könsfördelning i samrådsprocessen beaktats?	ÖP	FÖP	DP
Har annorlunda samrådsformer med informella inslag tillämpats för att få både kvinnor och män att yttra sig?	ÖP	FÖP	DP

2 Planeringsaspekter

Att bo, arbeta och resa

Forskning och statistik för Sverige visar att kvinnor generellt sett arbetar närmare bostaden än vad män gör och således använder sig i mindre utsträckning av regionala transporter i sitt dagliga liv. Däremot nyttjar kvinnor den lokala kollektivtrafiken i större omfattning.

Vem arbetar i kommunen och vem pendlar oftast till annan ort för arbete?	ÖP	FÖP	
Vem åker kollektivt eller med egen/familjens bil/bilar?	ÖP	FÖP	

Kvinnor utför fortfarande 82% av allt obetalt arbete inom familjen och i endast 31 % av barnfamiljerna tar pappan ut föräldraledighet. Av de föräldrapenningsdagar som togs ut under 1999 var pappors andel endast 10,3 %. Kvinnor arbetar oftare deltid än vad män gör och ofta i kombination med ett huvudansvar för hem och barn, inköp och omsorg om den äldre generationen. Statistiskt sett är tekniska yrken, arbete inom tillverkningsindustrin och egen företagsamhet vanligare hos män, medan kvinnor får sin utkomst i större utsträckning från den offentliga sektorn, från arbete inom skola, barnomsorg och hälso- och sjukvård. Var kvinnor respektive män arbetar i förhållande till var de bor och med vad, bör vara av intresse i översiktliga planeringssammanhang.

Hur ser förvärvsfrekvensen för kvinnor respektive män ut i kommunen?	ÖP	FÖP	
Var arbetar kvinnor respektive män i kommunen?	ÖP	FÖP	
Underlättar planeringen i kommunen för föräldrar att dela på ansvaret för hem och barn genom att verka för fler arbetstillfällen i kommunen eller i kommunens närhet?	ÖP	FÖP	

...Hur?

Genom långsiktigt arbete och samarbete med andra sektorer i kommunen kan man bryta den könssegregerade arbetsmarknaden och därigenom bredda och öka antalet arbetstillfällen för både kvinnor och män i kommunen.	ÖP	FÖP	
Genom att underlätta transporter, främst kollektiva och framkomlighet med cykel, till och från kommunens servicefunktioner, arbetsplatser och bostadsområden kommer både kvinnor och män smidigare till och från arbete och hem.	ÖP	FÖP	DP
Genom att ge förutsättningar för lokalisering av både typiska kvinno- och mansarbetsplatser i samma område.	ÖP	FÖP	DP

Även om framtidens arbetsfördelning förhoppningsvis ser annorlunda ut, är att ”planera för ojämställdhet” fortfarande dagens huvudregel i kampen för ett mer jämställt samhälle.

Ett sätt att underlätta vardagslivet är att knyta samman samhällets olika funktioner och inte splittra det fysiska rummet.

Könsuppdelad statistik över pendlingsströmmar som anger kommunens större utpendlingsorter, länstrafikens statistik och kundundersökningar kan vara relevant underlag.

Kan kommunen/samhället erbjuda offentlig och privat service i nära anslutning till bostadsområden?	ÖP	FÖP	
Finns bostadsnära dagis och skolor?	ÖP	FÖP	DP
Finns förutsättningar för en god och bostadsnära tillgång till affärer och annan service?	ÖP	FÖP	DP

Bygga för att leva

Trots att kvinnor generellt sett är mer välutbildade än män föreligger stora skillnader i inkomstnivå och ekonomiska resurser. Vid beaktande av utbildning, yrke och ålder uppgår kvinnornas löner enligt SCB i genomsnitt till 93 % av männens. Störst är löneskillnaden mellan kvinnodominerade yrken och mansdominerade yrken. Betydligt fler kvinnor än män lever ensamma med barn. Hos denna grupp är också socialbidrag vanligast. Inkomstnivå, hushållstyp och familjekonstellation har stor betydelse i valet av bostad.

Kan kommunen erbjuda olika sorters boende i varierande kostnadslägen?	ÖP	FÖP	
---	----	-----	--

Att resa utan besvär

Forskning visar att kvinnor och män gör lika många resor men att resmönstren skiljer sig åt. Det är vanligare att män reser längre sträckor och från punkt till punkt, medan kvinnor reser många korta sträckor med flera stopp på vägen. Det går oftast fortare att resa från punkt till punkt än kors och tvärs med många avbrott. Kvinnors och mäns arbetstider skiljer sig också åt i form av deltid eller oregelbundna tider. Såväl resrutter som tidtabeller ser ut att vara formade efter mäns arbetstider, vanor och önskemål. I samråd med Länstrafiken och Tåg i bergslagen bör servicen utformas så att den svarar mot både kvinnors och mäns olika behov och önskan.

Finns samplanering och samverkan med lokala och regionala trafikföretag?	ÖP	FÖP	DP
--	----	-----	----

Fler kvinnor än män använder sig idag av kollektiva transporter. För att underlätta för dagens kollektivtrafikresenärer samt locka fler män till kollektiva färdstätt bör hållplatser, busstationer, lokaltågsstationer etc. förläggas i nära anslutning till bostadsområden.

Finns nära anslutning till kollektivtrafik?			DP
---	--	--	----

Att handla "på vägen"

Resvanestudier visar att både kvinnor och män använder bilen som transportmedel, men kvinnor går, cyklar eller nyttjar kollektiva färd-medel i betydligt större utsträckning. Etablering av externa handels-centra utan förbindelse med alternativa transportmedel till bil kan således vara en viktig jämställdhetsfråga. Extern handel får inte heller ersätta alternativ handel i stadskärnan eller stadsdelscentrum eftersom den innebär frihet för icke bilburna grupper. Stadskärnan eller stadsdels-centrum är ett viktigt rum i vardagen. Här knyts inköp, kollektivtrafik och andra servicefunktioner samman.

En nyetablering av extern handel bör föregås av en analys avseende var kvinnor arbetar. Det är inte säkert att ett från stadens kärna sett externt köpcenter ligger "på väg hem från jobbet". Att handla på väg hem anges ofta som positivt ur kvinnosynpunkt.

Könsuppdelad statistik över pendlingsströmmar som anger kommunens större utpendlingsorter och kollektivtrafikaktörernas statistik och kundundersökningar kan utgöra ett lämpligt underlag.

Har fördelar och nackdelar med extern handel vägts ur ett jämställdhetsperspektiv?	ÖP	FÖP	DP
--	----	-----	----

Könsanpassad fritid

Kvinnor och män både använder fritiden på olika sätt och fyller den med olika aktiviteter. Ett av jämställdhetspolitikens mål är att kvinnor och män ska ha samma möjligheter och rättigheter att utveckla och utöva personliga intressen och talanger. En kultur- och fritidspolitik som bygger på jämställdhet möjliggör för båda könen att idrotta, njuta av friluftsliv och kulturella värden på lika villkor. Forskning inom kultur och fritidsområdet visar att flickor generellt sett är mer aktiva inom de områden som kommunen traditionellt sett inte, eller i ringa grad, subventionerar t.ex. ridning. En mångfald av fritidsutbud är viktigt. Kvinnor och män ska i sitt idrotts- och aktivitetsutövande kunna ta mark, plats och rum i anspråk på lika villkor. Fritidsförvaltningen i Din kommun bör ha en förteckning över hur de finansiella resurserna fördelas mellan olika idrotts- och fritidsaktiviteter. Har en brukarundersökning genomförts i kommunen kan denna användas som underlag för kommande prioriteringar avseende grönytor, fritid, friluftsliv och turism.

Har kommunen ett balanserat utbud av fritidsanläggningar för både flickors och pojkars intressen, kvinnors och mäns önskemål?	ÖP	FÖP	
Utformas skolgårdar, lek-, spel och rekreationsutrymmen med hänsyn till flickors och pojkars lika villkor och möjligheter?			DP

Både kvinnor och män vill ha en fritid med kvalitet, därför bör en fysisk planering också vara en social planering. Mötesplatser i form av torg och parker, utrymmen för lek, spel, motion och avkoppling samt samlings- och

idrottshallar. Lokaler skapar förutsättningar för möten mellan generationer och kulturer, vara jämnt fördelade mellan olika intresse-grupper och ska fungera dagtid som kvällstid.

Finns naturliga mötesplatser som är tillgängliga både dagtid och kvällstid?	ÖP	FÖP	DP
Finns möjlighet till sociala och fysiska aktiviteter i närmiljön, för både kvinnor och män?		FÖP	DP

Att minnas sin historia

Att anlägga ett jämställdhetsperspektiv på byggnadsminnen och kulturmiljöer kan kännas främmande. Inte desto mindre är klass och kön de identiteter som troligen har haft störst betydelse i uppbyggnaden av vårt gemensamma kulturarv. Kyrkor, statyer, fasader och slott är ofta manliga monument med manliga förfäder som anstiftare och med män som beslutsfattare och initiativtagare.

Exempel på manliga yrken, arbetsplatser och verksamheter som kulturminnesförklaras är sjöfart, stenbrott, krutbruk, prästgårdar etc. Kulturmiljöer eller byggnader med kvinnlig anknytning har istället utgjorts av privata miljöer såsom exempelvis kök, tvättbryggor, spinnerier och vävstugor.

Det är ett kulturpolitiskt ansvar att synliggöra klasskillnader. Kulturarvet är en tillgång i samhällsbyggandet om både män och kvinnor från olika samhällsklasser har möjlighet att identifiera sig med det.

Har kommunen en kulturmiljö som tar klass- och könsskillnader tillvara?	ÖP	FÖP	
Fördelas de kulturmiljöhistoriska resurserna/insatserna medvetet mellan miljöer/ byggnader med kvinnlig respektive manlig anknytning?	ÖP		
Värnas kulturminnesområden med kvinnohistoriska värden?	ÖP	FÖP	DP

Att vidga det offentliga rummet genom att skapa trygghet

Trygghet och säkerhet är två grundläggande behov i både mäns och kvinnors vardag men begrepp som kan ha delvis olika innebörd beroende av vem som ges tolkningsföreträdet. För kvinnor kan gångtunnlar, motions slingor och från övriga trafiken avskilda cykelvägar utgöra ett hot mot tryggheten främst kvälls- och nattetid. För planerare kan de samma bidra till säkerhet i stadsrummet. Att planera för trygga miljöer blir därför ofta en avvägning mellan olika riskfaktorer.

Planskilda trafiklösningar och trafiksepareringar kan upplevas positivt ur trafiksäkerhetssynpunkt men ändå skrämmande efter mörkrets inbrott,

med den ev. följden att kvinnor då inte nyttjar dem. Forskning vid Chalmers Tekniska Högskola visar att kvinnor oroar sig för sin säkerhet fem gånger så mycket som män och ofta begränsar sina rörelsemönster genom att undvika delar av det offentliga rummet i rädsla för överfall, trakasserier och sexuella övergrepp.

Är gång-, cykel- och motionsslingor utformade och planlagda så att de är säkra alla tider på dygnet?			DP
Planläggs kvarter i rutnät, med korta avstånd, naturliga stråk och god genomströmning		FÖP	DP
Är området planlagt så det är lätt att orientera sig med bra belysning och tydlig skyltning?			DP
Används genomsiktligt material i parkeringshus, offentliga hissar, tågstationer och busskurer?			DP
Har trygghetsaspekterna tillgodosetts med avseende på gröna ytor, planteringar och parker?			DP

Litteraturtips

Boverket, 1997
Hela Samhället
Karlskrona: Publikationsservice.

Friberg, Tora – Larsson, Anita, 1997
Genusperspektiv i översiktlig planering
Rapporter och Notiser, 148. Lunds universitet:
Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk
geografi Friberg, Tora – Larsson, Anita, 2000. ”Att
bedriva jämställdhet med kommunal
översiktsplanering”.

Friberg, Tora – Larsson, Anita, 2000
*Att bedriva jämställdhet med kommunal
översiktsplanering*
Rapporter och Notiser, 157. Lunds universitet:
Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk
geografi.

Listerborn, Carina, 2000
*Om rätten att slippa skyddas. En studie av
trygghetsskapande och brottsförebyggande projekt
och kvinnors rädsla för att röra sig i stadens rum.*
Chalmers Tekniska Högskola, sektionen för
arkitektur: Tema Stadsbyggnad.

Lundkvist, Helén, 1998
Ojämställdhetens miljöer
Stockholm: Kommentus förlag. Svenska
Kommunförbundet, 2000.

Svenska Kommunförbundet, 2000
PM serien ”Samhällsplanering i samverkan” om
*Jämställd planering – att synliggöra
ojämställdheten.*

BILAGA 1

CHECKLISTA FÖR DETALJPLANERING

1 Planeringsprocessen och beslutsfattandet

Att förankra med sikte på jämställdhet

Innehåller arbetet för en hållbar utveckling även sociala, ekologiska, ekonomiska dimensioner?	
--	--

Att framstå som hel, men bara se hälften

Har en jämn könsfördelning i beslutsprocessen beaktats?	
Har en jämn könsfördelning beaktats i kontakt med andra sektorer i kommunen?	
Har kontakt tagits med andra sektorer i kommunen t.ex. vård- och omsorgsförvaltning, barn- och utbildningsförvaltning, kultur- och fritidsförvaltning, Agenda 21 samordnare och jämställdhetshandläggare?	
Har en jämn könsfördelning i samrådsprocessen beaktats?	
Har annorlunda samrådsformer med informella inslag tillämpats för att få både män och kvinnor att yttra sig?	

2 Planeringsaspekter

Att bo, arbeta och resa

Genom att underlätta transporter, främst kollektiva och framkomlighet med cykel, till och från kommunens servicefunktioner, arbetsplatser och bostadsområden kommer både män och kvinnor smidigare till och från arbete och hem.	
Genom att ge förutsättningar för lokalisering av både typiska mans- och kvinnoarbetsplatser i samma område.	
Finns bostadsnära dagis och skolor?	
Finns förutsättningar för en god och bostadsnära tillgång till affärer och annan service?	

Att resa utan besvär

Finns samplanering och samverkan med lokala och regionala trafikföretag?	
--	--

Finns nära anslutning till kollektivtrafik?	
---	--

Att handla "på vägen"

Har fördelar och nackdelar med extern handel vägts ur ett jämställdhetsperspektiv?	
--	--

Könsanpassad fritid

Utformas skolgårdar, lek-, spel och rekreationsutrymmen med hänsyn till pojkars och flickors lika villkor och möjligheter?	
Finns naturliga mötesplatser som är tillgängliga både dagtid och kvällstid?	
Finns möjlighet till sociala och fysiska aktiviteter i närmiljön, för både män och kvinnor?	

Att minnas sin historia

Värnas kulturminnesområden med kvinnohistoriska värden?	
---	--

Att vidga det offentliga rummet genom att trygga

Är gång-, cykel- och motionslingor utformade och planlagda så att de är säkra alla tider på dygnet?	
Planläggs kvarter i rutnät, med korta avstånd, naturliga stråk och god genomströmning	
Är området planlagt så det är lätt att orientera sig med bra belysning och tydlig skyltning?	
Används genomsiktligt material i parkeringshus, offentliga hissar, tågstationer och busskurer?	
Har trygghetsaspekterna tillgodosetts med avseende på gröna ytor, planteringar och parker?	

BILAGA 2

CHECKLISTA FÖR ÖVERSIKTSPLANERING

1 Planeringsprocessen och beslutsfattandet

Att sätta siffror på jämställdheten

Finns individrelaterad statistik presenterad?	
Är denna statistik könsuppdelad?	
Vilket statistiskt material är inte könsuppdelat?	

Att planera för jämställdhet med skillnader i fokus

Genomförs medborgarundersökningar där också kön tillåts vara en central analyskategori?	
Vilka könsskillnader framkommer i planeringsunderlagen?	
På vilket sätt tas hänsyn till eventuella skillnader i behov och intressen mellan män och kvinnor i prioriteringen av kommande insatser?	

Att förankra med sikte på jämställdhet

Finns jämställdhetsperspektivet med i planens visioner och övergripande mål?	
Innehåller arbetet för en hållbar utveckling även sociala, ekologiska, ekonomiska dimensioner?	

Att framstå som hel, men bara se hälften

Har en jämn könsfördelning i beslutsprocessen beaktats?	
Har en jämn könsfördelning beaktats i kontakt med andra sektorer i kommunen?	
Har en jämn könsfördelning i samrådsprocessen beaktats?	
Har annorlunda samrådsformer med informella inslag tillämpats för att få både män och kvinnor att yttra sig?	

2 Planeringsaspekter

Att bo, arbeta och resa

Vem arbetar i kommunen och vem pendlar oftast till annan ort för arbete?	
Vem åker kollektivt eller med egen/familjens bil/bilar?	
Hur ser förvärvsfrekvensen för män respektive kvinnor ut i kommunen?	
Var arbetar män respektive kvinnor i kommunen?	
Underlättar planeringen i kommunen för föräldrar att dela på ansvaret för hem och barn genom att verka för fler arbetstillfällen i kommunen eller i kommunens närhet?	
Genom långsiktigt arbete och samarbete med andra sektorer i kommunen kan man bryta den könsegraderade arbetsmarknaden och därigenom bredda och öka antalet arbetstillfällen för både män och kvinnor i kommunen.	
Genom att underlätta transporter, främst kollektiva och framkomlighet med cykel, till och från kommunens servicefunktioner, arbetsplatser och bostadsområden kommer både män och kvinnor smidigare till och från arbete och hem.	
Genom att ge förutsättningar för lokalisering av både typiska mans- och kvinnoarbetsplatser i samma område.	
Kan kommunen/samhället erbjuda offentlig och privat service i nära anslutning till bostadsområden?	
Finns bostadsnära dagis och skolor?	
Finns förutsättningar för en god och bostadsnära tillgång till affärer och annan service?	

Bygga för att leva

Kan kommunen erbjuda olika sorters boende i varierande kostnadslägen?	
---	--

Att resa utan besvär

Finns samplanering och samverkan med lokala och regionala trafikföretag?	
--	--

Att handla "på vägen"

Har fördelar och nackdelar med extern handel vägts ur ett jämställdhetsperspektiv?	
--	--

Könsanpassad fritid

Har kommunen ett balanserat utbud av fritidsanläggningar för både pojkars och flickors intressen, kvinnors och mäns önskemål?	
Finns naturliga mötesplatser som är tillgängliga både dagtid och kvällstid?	
Finns möjlighet till sociala och fysiska aktiviteter i närmiljön, för både män och kvinnor?	

Att minnas sin historia

Har kommunen en kulturmiljö som tar klass- och könsskillnader tillvara?	
Fördelas de kulturmiljöhistoriska resurserna/insatserna medvetet mellan miljöer/byggnader med kvinnlig respektive manlig anknytning?	
Värnas kulturminnesområden med kvinnohistoriska värden?	

Att vidga det offentliga rummet genom att trygga

Planläggs kvarter i rutnät, med korta avstånd, naturliga stråk och god genomströmning	
---	--

Länsstyrelsen Örebro län

Postadress
701 86

Besök
Stortorget 22

Fax
019-19 30 10

Internet
www.t.lst.se

E-poet
lansstyrelsen@t.lst.se

Tfn växel
019-19 30 00